

عنوان مقاله:

تزامم فضایی در نواحی روستایی پیرامون کلان شهر تهران نمونه پژوهش: بخش رودبار قصران

محل انتشار:

فصلنامه برنامه ریزی فضایی(جغرافیا)، دوره 10، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

حمید جلالیان - ۱- دانشیار، گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

مرضیه شوقی - دانشجوی دکتری، گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

فرهاد عزیزپور - دانشیار، گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

طرح مسئله: کلان شهرها به دلیل تمرکز بیش از حد جمعیت و سرمایه، برای رشد و گسترش خود به سوی نواحی پیرامونی کشیده و با خورندگی روستاها و زمین های پیرامون، تحولات مختلفی ازجمله تغییر کاربری زمین ها را سبب می شوند. این تحولات به پیدایش مخاطرات محیط زیستی منجر و ناپایداری فضایی را موجب می شود که بدون توجه به روندها نمی توان برای حل مسائل و چالش های پیش رو به ویژه در زمینه کاربری اراضی پیرامون کلان شهرها آماده بود. هدف: پژوهش حاضر با هدف تحلیل تزامم فضایی نواحی روستایی، در پی آن است با استفاده از تصاویر ماهواره ای، زمین های تغییر کاربری یافته طی سال های ۱۹۸۶ (۱۳۶۵)، ۲۰۰۱ (۱۳۸۰) و ۲۰۱۶ (۱۳۹۵) را در بخش رودبار قصران شهرستان شمیرانات شناسایی کند. روش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و براساس روش، توصیفی- تحلیلی است. شیوه گردآوری داده ها با توجه به ماهیت پژوهش، کتابخانه ای و به صورت بازدید میدانی و مبتنی بر استفاده از روش های سنجش از دور برای تحلیل تغییر کاربری زمین های نواحی روستایی در بازه زمانی ۳۰ ساله در بخش رودبار قصران است. تصاویر ماهواره ای با بهره گیری از نرم افزارهای ENVI ۵.۳ و ARC MAP ۱۰.۲ تحلیل شده است. نتایج: یافته های پژوهش نشان می دهد مساحت پوشش زمین های کوهستانی و بایر (۱۳.۰۶٪) کاهش یافته و در مقابل بر پوشش زمین های باغی (۲.۱۲٪)، مرتع (۷.۵۵٪) و زمین های ساخته شده (۳.۳۹٪) افزوده شده است؛ همچنین یافته های حاصل از تحلیل زنجیره مارکوف - CA نشان می دهد با ادامه روند فعلی در افق ۲۰۳۱، از پوشش سبز (باغ و مراتع) و پوشش بایر و کوهستانی کاسته و به زمین های ساخته شده افزوده خواهد شد. نتایج پژوهش حاکی است تغییرات پوشش زمین در منطقه پژوهش در پی ایجاد تقاضای شهرنشینان، خزش شهری، ضعف نظارت و قوانین و برای دستیابی به سود بیشتر به سمت کاربری های ناسازگار با محیط بوده است. این تغییر پوشش و کاربری زمین، علاوه بر آثار اقتصادی و اجتماعی به شکل گیری تزامم فضایی در بخش رودبار قصران انجامیده است. نوآوری: در این پژوهش ضمن بررسی و تبیین تغییر کاربری زمین ها در محدوده پژوهش، تزامم فضایی تغییرات ایجاد شده در کاربری زمین ها نیز در مرکز توجه بوده است؛ افزون بر این تلاش شده است چشم اندازی از وضعیت آینده منطقه در قالب پیش بینی تغییر پوشش و کاربری زمین ترسیم شود.

کلمات کلیدی:

تزامم فضایی، تغییر کاربری زمین، تصاویر ماهواره ای، بخش رودبار قصران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209640>

